

“un dia et despertes i descobreixes
una cosa sensacional: una cobla.
un conjunt simfònic que tenim a casa nostra...” F.M.C.

Fèlix Martínez i Comín

sardanes per a cobla

cobla de cambra de catalunya

direcció: Jesús Ventura

Fèlix Martínez i Comín (1920-1995)

“Un dia et despertes i descobreixes
una cosa sensacional: una cobla.
Un conjunt simfònic que tenim a casa nostra...” F.M.C.

Transcorregut poc temps del traspàs del mestre Fèlix Martínez i Comín, Músics per la Cobla endegà el projecte d'enregistrament d'un CD monogràfic dedicat a les seves sardanes per a cobla. Ara tenim el goig i l'honor de fer-ne presentació dins la nostra col·lecció de compositors clàssics.

L'expressivitat comunicativa de les seves melodies, sempre atractivament vestides harmònicament i amb un excel·lent ús dels instruments de la cobla, va fer que les seves composicions assolissin una ràpida introducció en la sensibilitat dels melòmans d'aquest nostre país.

Aquest CD inclou dotze sardanes que són mostra de la vessant de caràcter més culte del repertori de l'autor. Algunes de les seves sardanes ja s'havien enregistrat i es troben disperses en diferents treballs discogràfics. Per tal de facilitar el coneixement i estudi de la obra dels compositors els nostres projectes són de caràcter monogràfic.

El nostre treball ha comportat l'estudi de l'integritat de les sardanes per a cobla, a partir dels materials originals i la posterior edició informàtica de les partitures. Tota aquesta feina previa als enregistraments ens ha permès fer la tria dels títols més adients a la nostra finalitat.

Per a l'enriquiment del contingut informatiu d'aquest llibret hem rebut la col·laboració de l'escriptor Joan Domènech i Moner, qui ha elaborat una biografia resumida del nostre compositor, extreta del seu extens, documentat i emotiu treball publicat com a llibre, dins la Col·lecció MOS, (vol.XIV) "Fèlix Martínez Comín i Pepita Lluell. Una parella unida per l'amor i la música". Des d'aquí li agraïm sincerament la seva aportació.

Volem deixar constància del valuós suport i col·laboració rebuts de la vídua del compositor, la senyora Pepita Lluell, així com expressar el nostre reconeixement al nostre equip habitual de treball,

tant pel que fa a la part musical com a la relativa a l'edició d'aquest CD.

Esperem que gaudiu de l'audició d'aquesta música emotiva i sincera i que aquest treball vagi engruixint la nostra compromesa contribució a l'enriquiment del patrimoni musical català. Un patrimoni que té vocació i qualitat per esdevenir universal.

Fèlix Martínez i Comín va néixer a Barcelona el 30 de novembre de 1920, de pare valencià i mare aragonesa. Era el tercer de quatre germans. Va viure la infantesa al núm. 10 del carrer Notariat, davant per davant del domicili de Joaquim Serra i prop d'on va viure més tard Josep M. Bemat. De petit ja va mostrar inclinació per a la música, i als vuit anys va ingressar a l'Escola Municipal de Música i va tenir de professors, entre altres, Joaquim Salvat (solfeig), Lluís M. Millet (teoria), Manuel Viscasillas (violí), Carles Pellicer (piano), Ramon Bonell (trompa) i Joan Sunyé Sintes, Jaume Pahissa i Joaquim Zamacois (aquests tres d'harmonia).

En 1936, quan tenia 16 anys, va fer les primeres actuacions al violí. La guerra civil va interrompre la seva carrera i als 17 anys va haver d'incorporar-se al front. Amb la retirada, va estar al camp de concentració de Saint Cyprien, a la Catalunya Nord.

En la postguerra, entre altres activitats, va crear l'orquestra De reunión, junt amb Josep Garcia Gago,

i va actuar per les sales de festes de Barcelona. Més tard va tenir altres conjunts o hi va participar. En 1944 va patir una tuberculosi de la qual es va refer passant nou mesos de repòs a Centelles, població que quedà molt vinculada a la seva vida. De resultes d'aquesta malaltia va haver de deixar la trompa, que era el seu instrument preferit i amb el qual actuava amb l'Orquestra Filharmònica de Barcelona i va escollir el violí. Com a violinista va formar part de diverses orquestres de ball. Paral·lelament es va dedicar intensament als arranjaments, i fou molt apreciat en aquesta especialitat, ja que era un bon coneixedor de tots els instruments i, sobretot, del piano, violí i els metalls. Una de les orquestres que més es va beneficiar d'aquesta feina fou la Maravella.

Als 28 anys va assistir al famós curs de instrumentació per a cobla que va donar Joaquim Serra a la Cúpula del Coliseum. També es va dedicar a donar classes. El seu deixeble preferit fou Josep Maria Bemat i

Colomina. En 1943 va conèixer la Pepita Lluell i Sanahuja, actriu i cantant que representava La Princesa Clara Luz a l'anomenat Centre de la Creu Roja. Retrobada casualment el 1947, en un viatge de Barcelona a Vic, llavors sí que hi hagué un clar enamorament recíproc que desembocà en el prometatge (1949) i, finalment, en el casament, el 28 de novembre de 1953.

Ja essent promesos, Martínez Comín i la seva esposa van constituir una parella artística que feia actuacions de piano, violí i cant, combinats. Més endavant, van tenir una mena de companyia promotora d'unes "Galas Artísticas" que es feien, sobretot, a l'estiu. El Fèlix va trobar en la Pepi –com ell li deia– la dona ideal, que va estar sempre per ell i que, tot i fer seguir amb èxit la vida teatral, va sacrificar la seva carrera musical per secundar la del marit, que considerava molt superior. Només va retornar a la música en 1981, composant la sardana Pel mateix camí a la que, posteriorment,

n'han anat seguint d'altres. Martínez Comín, endinsat en el món de la sardana, es va anar erigint com un dels millors compositors, amb un segell molt personal. Fou director de les cobles Barcelona i Popular i dirigí contínuament els concerts més destacats. Va ser requerit per formar part dels jurats més prestigiosos de música per a cobla. A més va escriure, evidentment, tot tipus de música, de cambra, per a piano sol, per a violí, per a violí i piano, lieders, corals, marxes, música moderna, i un llarg etcètera.

La seva obra va ser molt valorada i rebé constantment homenatges. Alguns van començar aviat, com el que se li oferí a la pista de la Gran Via de Barcelona en 1947 i el de l'any següent a Sant Gervasi. Als anys seixanta i setanta se li van dedicar audicions de simpatia, algunes compartides amb el seu amic el compositor Lluís Lloansí. Tot seguit va començar la llista d'homenatges importants: Carne (l'Anoia) (1973), Ripoll (1974), La Garriga (1976), Tona (1978),

El piano del mestre, el company de tota la seva tasca compositiva.

Lloret (1980), Matadepera (1986), Olot (1989), Sant Celoni (1990), al Club Helena de Barcelona, juntament

amb la seva esposa, i a Comellà de Llobregat (1992), a Martorell (1993) i a Figueres (1994).

En 1976 va rebre l'emblema d'or de la Unió de Colles Sardanistes —món en el qual el mestre restà sempre molt vinculat, com evidencien els títols de les seves sardanes- i en 1991 la medalla al Mèrit Musical de l'Obra del Ballet Popular.

Va escriure unes setanta sardanes i obres per a cobla, entre elles diverses peces simfòniques. Té diverses sardanes per a dues cobles. Tot i el seu profund respecte per la composició de la cobla, va ser un innovador a l'hora d'incorporar alguns instruments solistes a les seves obres, com ara el saxòfon, la trompa o l'arpa. Va ser president dels Amics de Josep Maria Bernat, associació creada a la mort del malaguanyat músic, per a divulgació de la seva obra.

La seva salut, afeblida des de 1991, el va portar a la mort el 6 d'agost de 1995, als setanta-quatre anys. Se li van dedicar homenatges pòstums tot seguit; a Igualada, a Barcelona, per part dels Amics dels Concerts de l'Agrupació Cultural Folklorica de

Barcelona, a Reus (2000), a la plaça de la catedral de Barcelona (homenatge compartit amb la vídua) i a Lleida (2003).

Entre les seves obres més celebrades es troben les sardanes *Rosa de Sant Jordi*, *Vila de Centelles*, *Caçadors palaflorencs*, *Dolç record*, ... de Montserrat Estel, *Cant trist*, *La meva Pepi*, *Roses de tardor*, *La sardana de Lloret*, *La reina i el trobador* i *Ofrena a Violetes del Bosc* (aquestes tres darreres per a dues cobles) i les obres de format lliure *Fra Garí*, *Triptic de records*, els tres poemes dedicats a la seva esposa *Poema de l'amor que neix*, *Poema de l'amor que creix* i *Poema de l'amor immens*, *Concert per a trompa i cobla*, *Suite per a percussió i cobla*, etc.

Té una extensa discografia, a la qual cal afegir ara el CD que tengué a les mans.

Joan Domènech Moner
novembre de 2006

Aquest enregistrament inclou 12 sardanes, ordenades cronològicament de tal com foren escrites. La numeració (s01, s02,...) que hem creat, determina aquest ordre dins el catàleg de sardanes escrites per a una cobla. La catalogació completa de l'obra del mestre Martínez Comín, realitzada amb base als materials originals continguts a l'arxiu que la seva vídua, la compositora Pepita Lluell, es pot consultar a l'apèndix del llibre de Joan Domènech i Moner esmentat en el pròleg d'aquest llibret.

El llistat de les sardanes enregistrades que tot seguit citem, ve complementat amb les dades que hem extret de les partitures originals i amb d'altres complementaries:

Lliris Blaus	(s01) (11 desembre 1945) -A la colla sardanista del mateix nom-
La meva Pepi	(s10) (9 març 1950) -A la seva promesa Pepita Lluell, en el dia del seu sant-
Elegia a Joaquim Serra	(s14) (1961) -A la memòria del mestre Joaquim Serra-
... de Montserrat estel	(s16) (19 maig 1965) -Sardana de l'Ofrena a la Mare de Déu de Montserrat-
Joiosa	(s17) (9 novembre 1966) -A la seva esposa Pepita Lluell-
Paraules	(s18) (1969) - "Devotament, a l'immortal Pompeu Fabra en el seu centenari"-
Missatge a l'amic	(s20) (22 febrer 1971) -A Sebastià Alba, capdancer de la colla Violetes del bosc-
Ripoll, onze segles d'història	(s23) (25 juliol 1973) -A la vila de Ripoll en els mil cent anys de la seva fundació
Sabadellenca	(s26) (7 juny 1974) -A la ciutat de Sabadell, en el seu aplec de la Sardana-
Roses de tardor	(s33) (6 setembre 1978) -"A vosaltres, Roses de tardor, que sou com les areles d'aquest sardanisme de l'Orfeó de Sants, amb tot el meu afecte"-
Plenitud	(s40) (17 desembre 1987) -"Als meus amics de la Principal de La Bisbal amb sincer afecte, en el seu gloriós centenari"-
Serenata de Primavera	(s44) (2 agost 1993) -A uns amics d'Igualdà-

La sardana ...de Montserrat estel fou encarregada per l'Obra del Ballet Popular. Roses de tardor fou guardonada amb el primer premi del Concurs Musical Joaquim Serra de l'any 1978.

recull de fotografies, diplomes i guardons del mestre i la seva esposa

pepita Llunell a les parets i sobre el piano a l'estudi del mestre.

Els músics de l'enregistrament

La Cobla de Cambra de Catalunya, sota la direcció de Jesús ventura i barnet, ha comptat amb els següents instrumentistes:

liris blaus (1)	la meua pepi (2)	elegia a joaquim serra (3)	... de montserrat estel (4)	joiosa (5)	paraules (6)
flabiol tible I tible II tenora I tenora II trompeta I trompeta II trombó fiscorn I fiscorn II contrabaix	Xavier Torrent Jordi Feliu Jordi Vilaró Marià Franco Jordi Paulí Jordi Serrano Roger Santiago Eduard Prats Toni Balada Marc Santiago	Xavier Torrent Jordi Vilaró Jordi Feliu Jordi Paulí Josep A. Sánchez Roger Santiago Esteve Molero Toni Balada Eduard Prats Ramon Casanovas Marc Santiago	Xavier Torrent Jordi Vilaró Jordi Feliu Josep A. Sánchez Marià Franco Roger Santiago Esteve Molero Ramon Casanovas Albert Pol Toni Balada Tomàs Espanyó	David Puertas Jordi Feliu Jordi Vilaró Marià Franco Jordi Paulí Jordi Serrano Esteve Molero Eduard Prats Ramon Casanovas Albert Pol Tomàs Espanyó	Isabel Gregori Joan Barrera Salvador Parés Jordi Molina Quim Duran Jordi Pons Marc Solanelles Isidra López Pep Moliner Ivan Babiloni Francesc Saladrigues
missatge a l'amic (7)	nipoll, onze segles d'història (8)	sabadellenca (9)	roses de tardor (10)	plenitud (11)	serenata de primavera (12)
flabiol tible I tible II tenora I tenora II trompeta I trompeta II trombó III trombó I trombó II fiscorn I fiscorn II contrabaix	Xavier Torrent Jordi Feliu Jordi Vilaró Josep A. Sánchez Marià Franco Jordi Serrano Roger Santiago ----- Toni Balada ----- Ramon Casanovas Albert Pol Marc Santiago	Isabel Gregori Salvador Parés Francesc Gregori Enric Ortí Jordi Molina Jordi Pons Marc Solanelles Carles Herruz Isidra López Josep M. Guinart Josep M. Guinart Pep Moliner Ivan Babiloni Francesc Saladrigues	Josep Llauradó Joan Barrera Salvador Parés Francesc Gregori Quim Duran Enric Ortí Carles Herruz Marc Solanelles ----- Isidra López ----- Ivan Babiloni Josep M. Guinart Francesc Saladrigues	Josep Llauradó Joan Barrera Francesc Gregori Jordi Molina Quim Duran Marc Solanelles Carles Herruz Jordi Pons ----- Josep M. Guinart ----- Pep Moliner Ivan Babiloni Francesc Saladrigues	Josep Llauradó Francesc Gregori Joan Barrera Enric Ortí Jordi Molina Carles Herruz Jordi Pons ----- Josep M. Guinart ----- Pep Moliner Ivan Babiloni Francesc Saladrigues